

_KulturIT

Årsrapport 2023

KulturIT AS

Sammen bygger vi morgendagens museer!

Innhold

1. Direktøren har ordet	3
2. Eiere, styre og organisasjon	3
3. Viktige hendelser.....	5
4. Hovedaktiviteter	6
5. eKultur	10
6. Rådgivningstjenester og kompetanseheving	14

Om KulturIT

KulturIT er et ikke-kommersielt IT-selskap som ble etablert i 2007 og som eies av museene.

KulturIT er et digitalt kompetansesenter for sektoren og støtter museene i en digital hverdag.

Selskapet utvikler og drifter de felles nasjonale eKultur-løsningene og IT-infrastrukturen som er sentral i digitaliseringen av sektoren.

Det store flertallet av norske museer som mottar driftsmidler fra Kulturdepartementet, bruker én eller flere løsninger fra KulturIT.

KulturIT er opptatt av å jobbe langsiktig sammen med museene for å drive fremover en bred digitalisering.

1. Direktøren har ordet

Økt eierskap i sektoren gir felles fremgang og utvikling

Lewi Nordby, direktør i KulturIT

I 2023 hadde vi stor vekst på eiersiden i KulturIT.

2023 var et viktig år for KulturIT som fellesskap og nasjonalt prosjekt. Vi hadde sterk vekst i nye eiermuseer, og arbeidet med innlemming sto sentralt.

Museer som kommer inn på eiersiden, har et engasjement for KulturIT-samarbeidet og de felles løsningene og tjenestene som er instrumentelle i sektorens digitaliseringsløft.

Veksten i eierskap i KulturIT er svært viktig for forankringen av samarbeidet. Verdien av felles systemer, data og samarbeid i sektoren understrekes i Meld. St. 23 (2020-2021) «Musea i samfunnet – tillit, ting og tid». Med et styrket samarbeid om felles driftsfundament, relevante tjenester og digitale løsninger, driver vi utviklingen fremover sammen – og inkluderer alle. KulturITs eiermuseer har en sterk og toneangivende rolle i dette. I 2023 begynte vi arbeidet med en forankret strategisk retning for samarbeidet mellom KulturIT og museumssektoren. Strategiarbeidet involverer eiere, styre og organisasjon.

Tilbud av løsninger og tjenester fra KulturIT skal reflektere sektorens behov – og utvikling i teknologi og samfunn. I 2023 lanserte vi blant annet de nye rådgivningstjenestene IT-leder og Virksomhetssikkerhet, og vi økte satsningen på kompetanseheving i museene på områder som er viktige i en digital hverdag.

I tillegg begynte utrulling av den nye versjonen av Primus. Primus er hjørnesteinen i eKultur og et daglig verktøy for mange museumsansatte. Utrullingsprosessen er derfor et viktig og omfattende arbeid. Det er viktig for oss å sikre god kvalitet, trygghet og opplæring i overgangen for hvert museum. Parallelt utvikler vi hele tiden Primus i tråd med sektorens behov og kvalitet i moderne samlingsforvaltning.

Det er avgjørende for museene å treffe nye målgrupper med formidling av kulturarv og kunnskap. Dette skal gjenspeiles i utviklingen av eKultur. I 2023 publiserte museene flere virtuelle opplevelser til DigitaltMuseum. Parallelt har vi lagt utviklingsgrunnlaget for en ny felles portal for museenes skole- og barnehagetilbud, på DigitaltMuseum fra 2024. Prosjektet er støttet av Kulturdirektoratet og bygger videre på Museum Vest-prosjektet Museumslosen og Eidsvoll 1814s Min Stemme. Med den nye felles skoleportalen kan museene gå sammen om en nasjonal plattform – i eKultur – der de kan formidle kunnskap og kulturarv både lokalt og nasjonalt.

2. Eiere, styre og organisasjon

KulturIT har åpnet opp for utvidet eierskap i selskapet. En aksjonær må være et museum eller annen institusjon i kultursektoren som etter anskaffelsesregelverket kan være eiere i et egenregiselskap iht EU/EØS-reglene, og som benytter én eller flere av eKultur-løsningene.

Utvidet eierskap sikrer bred forankring av videre utvikling av fellesløsningene i sektoren.

Eiere

KulturIT eies av:

- Anno museum AS
- Stiftelsen Buskerudmuseet
- Stiftelsen Bymuseet i Bergen
- Drammens Museum
- Haugalandmuseet AS
- Stiftelsen Helgeland Museum
- Stiftinga Jærmuseet
- KODE Kunstmuseer og komponisthjem
- Stiftelsen Lillehammer museum
- MiA - Museene i Akershus
- Mjøsmuseet AS
- Stiftinga Musea i Sogn og Fjordane
- Museene i Sør-Trøndelag AS
- Museet Midt IKS
- Museum Arven AS
- Stiftelsen Museum Nord
- Stiftinga Museumssenteret i Hordaland
- Museum Stavanger AS
- Stiftelsen Museum Vest
- Stiftelsen Nordiska museet (i Stockholm)
- Stiftelsen Nordlandsmuseet
- Nordmørmusea AS
- Norsk Folkemuseum
- Norsk Luftfartsmuseum
- Nynorsk kultursentrum, musea for skriftkultur
- Oslo Museum
- Preus museum
- Randsfjordmuseet AS
- Stiftelsen Romsdalsmuseet
- Stiftelsen Svalbard Museum
- Valdresmusea AS
- Verdensarvsenteret for bergkunst – Alta Museum IKS
- Vest-Agder-museet IKS
- Vestfoldmuseene IKS
- Østfoldmuseene

Styre (pr. 31.12.2023)

Sittende styre består av seks representanter, herunder styreleder og nestleder, og to varamedlemmer, alle fra eiermuseene. Sammensetningen sikrer en bred representasjon og kompetanse.

Styreleder: Sven Inge Sunde (Anno museum AS)

Nestleder: Randi Larsen (KODE Kunstmuseer og komponisthjem)

Styremedlemmer:

Sven Rentzhog (Stiftelsen Nordiska museet)

Karen Espelund (Museene i Sør-Trøndelag AS)

Elisabeth Grændsen (Norsk Folkemuseum)

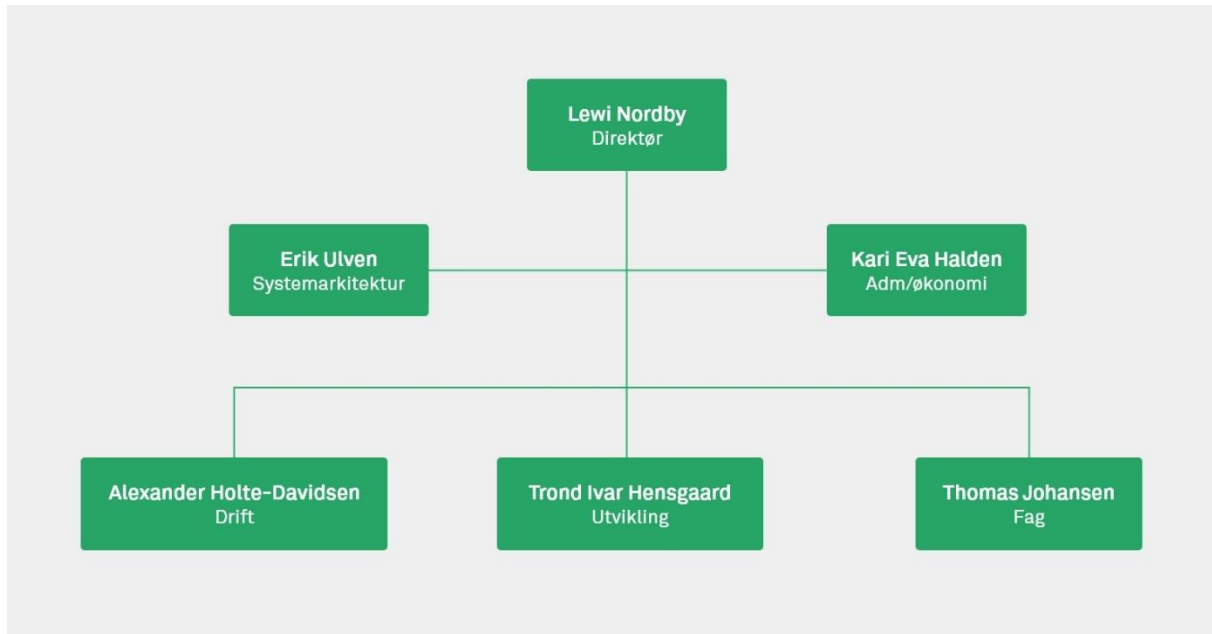
Vidar Mørch (MiA – Museene i Akershus)

Varamedlemmer:

1. varamedlem: Torunn Gudesen (Østfoldmuseene)
2. varamedlem: Lene Walle (Vestfoldmuseene IKS)

Organisasjon

Det er 54 ansatte i KulturIT fordelt på sju lokasjoner. Hovedkontoret er på Lillehammer. Øvrige lokasjoner er Hamar, Oslo, Stockholm, Bergen, Trondheim og Halden.

Åpenhet

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022. Loven skal fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Den stiller også krav til åpenhet og innsyn for offentligheten i hvordan virksomhetene jobber med dette.

KulturIT er pliktig til å følge lovens bestemmelser og offentliggjorde informasjon om arbeidet med åpenhetsloven på nettsidene våre, i juni 2023.

3. Viktige hendelser

Internt

KulturIT fikk 13 nye eiermuseer i 2023, og ytterligere tre var på vei inn ved årets slutt. Økt forankring med utvidet eierskap i sektoren gir styrke til arbeidet med gode felles digitale løsninger og en bred digitaliseringsinnsats.

De nye kontorlokalene på Hamar gir større fleksibilitet for ansatte og egner seg godt både til fysiske og strømmede arrangementer. Dette har gjort det mulig å ytterligere strømlinjeforme digitale kurs, produktmøter og andre produksjoner. Vi har nå også mulighet til å tilby møterom og arbeidsrom til eksterne, ved interesse.

Arbeidsmiljøutvalg (AMU) i KulturIT ble opprettet i 2022. I 2023 ble dette forumet videre etablert som en arena for samtale og saker som angår oss som kollegaer og KulturIT som arbeidsplass.

Et godt arbeidsmiljø er et viktig fokus i KulturIT, og på sensommeren 2023 arrangerte vi tur for alle ansatte til Loen i Stryn. I desember hadde vi internseminar og julebord i Oslo.

Eksternt

Utrulling av ny Primus-versjon sto sentralt i 2023, og 17 institusjoner tok denne i bruk.

Nye Kulturio ble lansert februar 2023 – en inspirerende to i én-løsningen for formidling i utstilling og kulturminnelandskap. Videre utvikling av Primus og arbeid med å skape en ny og felles portal for museenes skole- og barnehageressurser er blant de andre sentrale aktivitetene dette året.

Høsten 2023 utvidet vi tjenestetilbudet vårt med to nye rådgivningstjenester, IT-leder og Virksomhetssikkerhet. Dette for å ytterligere kunne bistå museene i en hverdag med stadig høyere krav til IT-profesjonalitet og informasjonssikkerhet.

I 2023 gjennomførte vi et større IT-moderniseringsprosjekt ved et større konsolidert museum.

I september arrangerte vi eKulturseminarer på MiA Oslofjordmuseet og på Nordiska museet, med over 220 påmeldte deltakere. De årlige seminarene er viktige møteplasser som samler museumsansatte om eKultur-løsningene og digitalt arbeid med forvaltning og formidling av kulturarv.

4. Hovedaktiviteter

Dialog og samarbeid med museene

KulturIT vil bidra til kunnskapsdeling og samarbeid om museenes digitaliseringsarbeid. KulturIT ønsker å være aktive, tilgjengelige og til stede som samarbeidspartner i sektoren.

Møtearenaer

Produktmøter

Våren 2023 gjennomførte vi åtte digitale produktmøter om løsningene i eKultur. Produktmøtene arrangeres årlig og gir museene og brukerne innblikk i utvikling og muligheter i løsningene de bruker – og vurderer å ta i bruk. Dette bidrar til et felles grunnlag for medvirkning og kunnskap. Deltakerne kan stille spørsmål underveis eller sende innspill og spørsmål i forkant.

Totalt hadde produktmøtene nærmere 700 påmeldte i 2023, og størst oppslutning hadde møtene om Primus og DigitaltMuseum. I møtet om Primus var det spesielt viktig å informere godt om utrulling av ny versjon.

eKulturseminar

I september arrangerte vi for sjuende gang det årlige eKulturseminaret. Vi holdt separate seminarer i Norge og Sverige – på MiA Oslofjordmuseet og på Nordiska museet i Stockholm. En rekke museer bidro med erfaringer og presenterte prosjekter med utgangspunkt i arbeid i de felles løsningene.

Begge seminarer ble avholdt fysisk over to dager, med rekordhøy oppslutning, med mer enn 220 påmeldte totalt. Evaluering i ettertid var svært positiv og ga et tydelig signal om at seminaret er etablert som en naturlig møteplass og et forum for små og store prosjekter innen digitalisering i museene.

IT-lederforum

IT-lederforum ble opprettet i 2021 som en arena for personer med IT-lederansvar ved museene som bruker KulturIT som sin IT-avdeling. I 2023 arrangerte vi et heldags IT-lederforum i KulturITs nye lokaler på Hamar. Tema som ble tatt opp, var informasjonssikkerhet, e-læringstilbud og nyheter innen museenes daglige løsninger og tjenester.

Utvikling i eKultur

Vi har hatt stor utviklingsaktivitet i flere produkter og prosjekter. Utviklingen omfatter blant annet:

- **Primus:** Videreutvikling parallelt med utrulling av ny versjon til museene
- **DigitaltMuseum:** DigitaltMuseum Skole, tilrettelegging for forskning og brukertilpasset innhold
- **Virtuelle opplevelser:** Videreutvikling av scrollytellingformatet
- **eKultur DAMS:** Støtte for visning og opplastning av 3D-objekter
- **Museum24:** Ny versjon i pilot hos ett museum 4. kvartal
- **Kulturio:** Ny versjon av Kulturio admin lansert 1. kvartal
- **eKultur-portal:** Ny og forbedret brukeropplevelse i admin, ny innloggingsløsning
- **KulturNav:** Utvikling av applikasjon for felles KulturNav-sikrede metadata i Primus
- **KI:** Påstartet prosjekt for å kunne tilby en KI-basert tjeneste til museene

Prosjekter med støtte fra Kulturdirektoratet 2022-24

KulturIT jobber med en rekke prosjekter som har støtte fra Kulturdirektoratet for perioden 2022-2024. Støtten er et sterkt signal om rollen de felles nasjonale løsningene er ønsket å spille i sektoren, og innebærer blant annet:

Prosjekt: Videreutvikling og effektiv bruk av eKultur 2022-2024

Delprosjekter:

- Videreutvikling av KulturNav
- Listeadministrasjon i Primus
- Flere objekttyper og forbedret høsting til Europeana
- Sosiale funksjoner i DigitaltMuseum
- Videreutvikle nasjonal formidlingsplattform (VirtueltMuseum)
- Utvikle felles portal for skoletilbud

Museenes egen IT-avdeling

Flertallet av norske museer, og en rekke svenske, benytter én eller flere eKultur-løsninger. I disse sørger KulturIT for utvikling, vedlikehold, drift, support og opplæring.

Parallelt leverer KulturIT per 2023 tjenesten **IT-drift til 17 museer**. Dette innebærer at vi sørger for en trygg og smidig IT-hverdag for om lag 1850 museumsansatte ved 140 museums- og kontorlokasjoner.

I 2023 økte vi satsningen på informasjonssikkerhet og strategisk IT i museene. Dette ved rekruttering av spesialiserte ressurser, kompetanseheving ved museene og lansering av rådgivningstjenestene **IT-leder** og **Virksomhetssikkerhet**. I disse tjenestene går KulturIT inn og leder prosesser i museet. *Les beskrivelse av tjenestene, i kapittel 6.*

Sterk felles IT-infrastruktur

Et viktig formål med KulturIT er at så vel små som store museer tilbys det samme kvalitetssikrede IT-tilbudet. Med felles driftede løsninger og tjenester står sektoren sterkere sammen.

Vår lange erfaring også som intern IT-avdeling for museer, gjør at vi kan gi support og oppfølging med et nært blikk for museumsansattes daglige oppgaver og utfordringer. Kombinasjonen museums- og IT-kompetanse gjør at vi kan tilby kvalitet og trygghet i tjenestene våre og støtte museene med målrettet opplæring.

Vi i KulturIT tar hele tiden i bruk **moderne teknologi og IT-sikkerhetssystemer** til å beskytte brukere og museenes digitale verdier. Sterk felles infrastruktur på flere plan legger til rette for en effektiv og bred digital utvikling.

KulturIT tilbyr også museene **lagring i felles datasenter**, som en infrastruktur-tjeneste. Museene som benytter tjenesten, flytter sine data og tjenester til en sentral serverpark som KulturIT drifter og vedlikeholder. I 2023 utvidet vi lagringskapasiteten og gjorde flere større oppgraderinger. Lagring i felles datasenter gir økt datasikkerhet- og tilgjengelighet, og det er en kostnadseffektiv og bærekraftig måte å ta vare på data på, for museene.

Informasjonssikkerhet

Vi kan ha de beste systemer, men IT-sikkerhet avhenger i stor grad av den enkelte brukeren. Her gjelder uttrykket én for alle – alle for én! For å bidra til kompetanseheving, tilbyr KulturIT en IT-sikkerhetsinstruks i e-læringsformat for museene som bruker oss som sin interne IT-avdeling.

2023 var året da KI-tjenester som ChatGPT ble allemannseie. IT-sikkerhetsinstruksen ble derfor oppdatert med **temaet kunstig intelligens**, som inkluderer anbefalinger om ansvarlig bruk av KI-tjenester og KI-generert innhold.

Vi påbegynte også arbeidet med en egen KI-tjeneste for museene, der man i motsetning til tjenester som ChatGPT, har kontroll på at data som legges inn, ikke kommer på avveie.

I forbindelse med Nasjonal sikkerhetsmåned 2023, gjennomførte vi en informasjonskampanje om informasjonssikkerhet, ut mot alle museene med IT-drift fra KulturIT. Her sendte vi ukentlige tips og tematisk informasjon til alle ansatte og arrangerte webinar om informasjonssikkerhet i praksis.

Vi gjennomførte også et pilotprosjekt med **nanolæring i informasjonssikkerhet**, ved to konsoliderte museer. Nanolæring er en tidseffektiv opplæringsmetode som gjør det mulig å inkludere alle ansatte ved museet. Tjenesten blir nå en del av KulturITs tilbud til museene.

Rådgivningstjenesten **Virksomhetssikkerhet** ble lansert høsten 2023. Her går KulturIT inn og hjelper museet med en gjennomgang og styrking av informasjonssikkerhet i hele organisasjonen.

IT-drift

Effektiv implementering

Med tjenesten IT-drift er KulturIT museets interne IT-avdeling. Det er vi i dag for 17 museer, små så vel som store konsoliderte. Museer som har IT-drift fra KulturIT, setter pris på den nære tilgangen de har til tjenestene og kompetansen vår, i tillegg til en standardisert IT-plattform og økt sikkerhet.

Når et museum tar i bruk tjenesten IT-drift, har vi muligheten til å legge et solid og profesjonelt grunnlag for museets videre arbeid med IT og den digitale hverdagen. Ved både oppstart og i daglig drift er vi opptatt å sikre effektiv implementering med minimal forstyrrelse av museets arbeid. Vi

sørger for at museets IT-systemer- og utstyr fungerer som det skal, i tillegg til anskaffelse av utstyr, god oppfølging og IT-sikkerhet i alle ledd. Dermed kan museet fokusere på sine kjerneoppgaver.

Vi tilbyr også noe av det beste innen IT-sikkerhetssystemer, i Avansert sikkerhetspakke. Når museet benytter denne sikkerhetspakken, har KulturIT kontinuerlig oversikt over hendelser i museets IT-miljøer og kan oppdage eventuelle cyberangrep tidlig. På denne måten har vi stoppet en rekke slike angrep ved museene.

Museene som benytter tjenesten IT-drift, får tett oppfølging, blant annet med faste kontaktpersoner hos oss i KulturIT. I 2023 styrket vi tilbudet vårt av opplæring i digitale arbeidsprogrammer, i tråd med museers ønsker og behov. Vi gjennomførte også implementering av ett museum.

Modernisering av IT-systemer ved museene

I 2023 gjennomførte vi modernisering av IT-systemer ved ett konsolidert museum. Etter å ha utført dette hos to av de største museene i Norge, har vi erfaringer som kommer de øvrige museer til nytte i fortsettelsen.

I et moderniseringsprosjekt utfører KulturIT et mer gjennomgripende løft enn det som inngår i den daglige driften. Dette kan innebære utskiftning av servere og lagringsstruktur, utfasing av eldre systemer og implementering av nye. Gevinstene er blant annet økt tjenestekvalitet, forenkling av leveranser og et gjennomgående moderne og effektivt IT-miljø.

Moderniseringsprosjektet involverer hele KulturITs driftsavdeling, og vi er fysisk til stede ved museet på flere lokasjoner. Gjennomføringen skjer med minst mulig påvirkning på de ansattes hverdag, og vi forbereder hver ansatt med informasjon og e-læring.

I evaluering av moderniseringsprosjektene trekker museene fram KulturITs tilstedeværelse, god informasjon og smidig gjennomføring som svært positivt.

5. eKultur

I 2023 har vi gjort flere større løft og viktig utvikling knyttet til museenes fellesløsninger, både i de enkelte løsningene og i eKultur-systemet som helhet.

I 2023 fikk eKultur admin et helt nytt og bedre brukergrensesnitt. Dette er et verktøy der museene selv kan bestemme tilganger til løsningene de bruker. Vi innførte også en ny innloggingsløsning samt støtte for multifaktorautentisering for alle brukerkontoer i eKultur.

Medielagringsløsningen for eKultur (EMSF) benyttes nå for Primus 10 og eKultur DAMS. Løsningen er videreutviklet for å støtte sikker, rask og rimelig lagring og presentasjon av alle typer mediafiler på tvers av eKultur-løsninger.

Primus

Primus er museenes samlingsdatabase – og grunnsteinen i eKultur.

I 2023 har utrulling av ny Primus-versjon stått sentralt. Dette året tok 17 museer i bruk Primus 10. Utrulling er et omfattende arbeid som vi i KulturIT jobber systematisk, målrettet og teambasert med. I prosessen høster vi verdifulle erfaringer som sikrer presis videreutvikling i samhandling med museene.

I prosessen har vi også bygget opp et godt tilbud med e-læring, støttemateriell, og vi arbeider hele tiden med å utvikle og tilpasse kommunikasjonskanaler- og innhold.

Samtidig som den første versjonen av Primus 10 nå er tatt i bruk, pågår videre utvikling og innføring av alle ønskede og viktige funksjoner.

Primus 10 samler funksjonaliteten fra Primus Win og Primus Web i én løsning. I tillegg er grensesnittet modernisert, har bedre funksjonalitet og støtter museene i å ivareta kravene i Spectrum-standarden. Slik tilrettelegger Primus for fremtidsrettet samlingsforvaltning av høy kvalitet. I løpet av 2023 kom ytterligere funksjonalitet på plass og denne ble kommunisert til brukerne.

Utrullingsprosessen foregår på en kontrollert måte for å sikre en god og trygg overgang for alle. Dermed er det samtidig viktig for oss å ivareta museene og Primus-brukerne som ikke har gått over til ny versjon ennå. I 2023 har vi opprettholdt kurs- og opplæringstilbud tilpasset disse og hatt fokus på god og målrettet support. Disse områdene blir viktige også i fortsettelsen.

KulturNav

KulturNav er plattformen for samarbeid om felles terminologi og data i samlingsforvaltning.

I 2023 arbeidet vi med utviklingen en ny versjon av KulturNav i 2023.

I tillegg har vi utviklet en frittstående applikasjon med arbeidstittel «Tvättmaskinen/Vaskemaskinen». Applikasjonen bruker KulturNav som oppslagsverk og er et verktøy for å rydde, og ryddig forvalte, samlinger i Primus. Applikasjonen skal i 2024 testes av museene som går over til Primus 10.

Nytten for museene innebærer at navn og termer i digitaliserte samlinger i Primus kan vaskes mot felles lister over slike metadata, i KulturNav. Har museet for eksempel doble eller ulike oppføringer av samme navn eller begrep, kan disse enkelt erstattes med kvalitetssikrede autoritetsposter i KulturNav, ved hjelp av den nye applikasjonen.

KulturNav har stor potensiell nytte på flere områder, og «Tvättmaskinen/Vaskemaskinen» er en viktig forbedring på ett av dem.

Prosjektet «**Koordinert samlingsutvikling – kystkultur**», som er et samarbeid med Kulturdirektoratet, Nasjonalmuseet og flere andre museer, har også benyttet KulturNav som verktøy i 2023.

eKultur DAMS

eKultur DAMS gir museene en sikker skylagringsløsning for mediefiler.

I løpet av 2023 har flere museer begynt å bruke eKultur DAMS, både konsoliderte og enkeltstående museer. Løsningen benyttes av flertallet av museer som har KulturIT som sin interne IT-avdeling.

Dette året var det flere større utviklingsprosjekter i eKultur DAMS.

- Støtte for avansert tagging av rettigheter, lisenser, opphavsrett og klausuler på alle filer
- Større forbedringer rundt nedlastning og opplastning av mange filer
- Støtte for nedlastning og opplastning av store originalfiler over 100GB.
- Støtte for flere filformat, for eksempel råformat for foto.
- Mulighet for å spesifisere størrelse og kvalitet ved nedlastning av filer.
- Støtte for forhåndsvisning av 3D objekt i nettleseren.
- Utvidelse av prosjektmodulen, slik at denne nå kan brukes for en rekke forskjellige typer interne prosjekt, blant annet dokumentasjon av tradisjonsbåter.

Minne

I Meld. St. 23 (2020-2021) «Musea i samfunnet – tillit, ting og tid» oppfordres museene til styrking av arbeidet med immateriell kulturarv. Løsningen Minne er utviklet nettopp for innsamling, håndtering og formidling av privatpersoners historier.

Det har ikke vært større utviklingsprosjekter for Minne i 2023. Likevel har vi innført flere forbedringer som brukerne av Minne vil merke. Blant annet har løsningen fått eKultur-innlogging, som betyr at man bruker samme brukernavn og passord som for eksempel til DigitaltMuseum, Primus 10, KulturNav og Museum24. Vi har også forbedret grensesnittet i Minne ved innsending av personopplysninger samt videre Minnes åpne API.

Mulighetene som det sistnevnte gir, illustreres tydelig ved to spennende innsamlingsprosjekter ved Nordiska museet i 2023. Prosjektene er *Vår framtid*, en innsamling av folks fremtidstanker, og *Mitt liv*, en innsamling der skoleelever forteller om en vanlig dag i livet sitt.

DigitaltMuseum

DigitaltMuseum er publikumsinngangen til museenes digitaliserte samlinger. I 2023 ble mer enn 930.000 nye objekter publisert til DigitaltMuseum, som ga et totalt antall på nærmere ni millioner digitaliserte objekter på plattformen. Dette inkluderer de arkeologiske samlingene til UiT – Norges Arktiske universitetsmuseum, med nærmere 200.000 objekter.

I 2023 arbeidet vi med større utviklingsprosjekter som vil gjøre DigitaltMuseum enda mer relevant for flere, og for mer spesialiserte målgrupper.

Et uttalt mål i Meld. St. 23 (2020-2021) «Musea i samfunnet – tillit, ting og tid» er at museene rolle som kunnskapsinstitusjoner, skal bli tydeligere og at **forskning** skal være en del av kjernevirksomheten. Museenes samlinger er uvurderlige som forskningsmateriale og som grunnlag for formidling, også på tvers av museer. Med planlagte funksjoner for eksporter, rapporter og kommunikasjon vil dette potensialet kunne utnyttes bedre og gi en unik oversikt over trender og tendenser i museenes samlinger.

Tradisjonelt har museene mange fysiske skolebesøk hvert år, og de når spesielt ut til barn og unge i sin geografiske nærhet. Det er imidlertid et stort potensial i å nå ut til skoler og barnehager med kunnskapsressurser og undervisningsopplegg på nett – både regionalt og nasjonalt. I 2023 utviklet KulturIT **DigitaltMuseum Skole**, som lanseres 1. kvartal 2024. Her kan museene opprette og presentere både fysiske og digitale tilbud og sortere dem etter fag, trinn og kompetansemål. DigitaltMuseum Skole er utviklet i samarbeid med Museum Vest og Eidsvoll 1814 (Stiftelsen Norsk Folkemuseum), med midler fra Kulturdirektoratet.

eKultur-løsningene utvikles i tråd med endrede brukermønster på nett. Vi har utviklet sosiale funksjoner, blant annet muligheten til å «følge» museene via de nye museumssidene som. Med disse har museene fått en tydeligere synlighet som enheter på DigitaltMuseum. I tillegg kan brukere, via sin egen brukerprofil, se relevant innhold i en egen nyhetsfeed.

Virtuelle opplevelser

I 2023 ble det publisert flere virtuelle opplevelser på DigitaltMuseum, via adminverktøyet som ble lansert året før i prosjektet VirtueltMuseum. Løsningen gir museene mulighet til å formidle i formater som 3D, 360-gradersfoto og interaktive historier (scrollytelling), på DigitaltMuseum og selvsagt i egne kanaler. En rekke museer tok i bruk løsningen i 2023, og mange formidlingsprosjekter er under planlegging og i produksjon. KulturIT gjennomfører opplæring med museene som går i gang, og vi tilbyr bistand både i planlegging og produksjon av innhold.

Dette året har vi også arbeidet med videreutvikling av scrollytelling-formatet, i et prosjektsamarbeid med Vestfoldmuseene, støttet av Kulturdirektoratet. Her har vi blant annet utviklet en spennende oppgave- og valgomat-funksjonalitet som gir ytterligere verdi til bruken av virtuelle opplevelser, ikke minst overfor barn og ungdom. I tråd med eKulturs helhetstankegang vil museene også enkelt kunne presentere virtuelle opplevelser som en del av undervisningsopplegg på DigitaltMuseum Skole.

Kulturio

Kulturio er to-i-en-løsningen der museene kan skape digital formidling i utstillinger og ute i kulturminnelandskapet. I februar 2023 lanserte vi en ny versjon av Kulturio, som innebar en fullstendig teknisk fornying av denne plattformen.

Utviklingsprosjektet har innebåret nye versjoner av adminløsningene for Kulturio Kiosk og KulturPunkt, med et intuitivt grensesnitt og flere og bedre formidling- og presentasjonsmuligheter. Blant annet kan museene nå presentere innsamlede historier fra Minne, på utstillingsskjermer og i kulturpunkter. Det ble dessuten enklere å opprette og tilby KulturPunkt-turer for publikum, i tillegg til quiz-elementer.

KulturPunkt-turer kan benyttes på museets område så vel som ute i by, bygd og natur. Tematiske turer kan rettes mot ønskede målgrupper, synliggjøre museet for flere, brukes i markedsarbeid og sette fokus på museets aktiviteter og satsninger.

Inkludert i nye Kulturio er flere ønskede funksjoner i KulturPunkt og fokus på universell tilrettelegging (WCAG 2.1). Høsten 2023 innførte vi støtte for nordsamisk i Kulturio. Løsningen har nå støtte for formidling på norsk (bokmål og nynorsk), svensk, engelsk, tysk, spansk, fransk, nordsamisk og sørsamisk.

Museum24

Museum 24 er museenes nettsideløsning. Antallet nettstedet på Museum24-plattformen er om lag 150, og flere museer tok i bruk løsningen i 2023. I likhet med Minne, innlemmet vi også Museum24 under en standard eKultur-innlogging.

Dette året har hovedfokus vært å ferdigstille den nye versjonen av Museum24, som er planlagt rullet ut 1. kvartal 2024. Den nye versjonen har innebåret en omskriving til rammeverket React, som er standarden i eKultur-løsningene. Parallelt har vi utført moderniseringer og forenklet lagringsmodeller og kompleksitet. Slik har vi gjort det enklere og raskere for redaktører å bygge og vedlikeholde museumsnettsidene.

Nye funksjoner er blant annet: automatisk utlistering av sider, bedre og enklere utlisteringer fra DigitaltMuseum og KulturPunkt, et nytt ferdig integrert kategorisystem rettet mot museenes behov, og arrangement som en egen sidetype. Hovedprinsippene med de nye funksjonene er at redaktøren i større grad skal slippe å forholde seg til design og visuelt oppsett, og i stedet fokusere på innhold. Det er også nå mulig å forhåndsvisne en side i nettleseren uten at den er publisert. Dermed kan redaktørene jobbe med en «kladd», og dele utkast med hverandre.

I alt er nye Museum24 et moderne og brukervennlig verktøy for å skape levende og stilfulle nettsider – en god kommersiell plattform og museet ansikt utad.

Museumsbillett

Museumsbillett er en billettsalgsløsning utviklet til museenes behov.

I 2023 utviklet vi integrasjon mot kassasystemet Duell, i samarbeid med et konsolidert museum. Dette innebærer funksjonalitet for å samle alle ordre og besøkstall – i Museumsbillett. Man kan også hente et produkt, for eksempel et arrangement opprettet i Museumsbillett, inn som et produkt på kassa. Dersom det i Museumsbillett er definert plassbegrensing på arrangementet, reflekteres dette også i kassasystemet.

Nye Museumsbillett ble lansert i 2022, da med utvidede muligheter for design og presentasjon av billettsalg, mersalg og flere billettalternativer og rabatter.

I 2023 tok to nye museer i bruk løsningen Museumsbillett.

6. Rådgivningstjenester og kompetanseheving

Rådgivning- og konsulenttjenester

KulturIT er opptatt av å dele kunnskap og kompetanse som legger til rette for sektorens digitale oppgaver og målsetninger. Vi ser det også som vår rolle å være førende

Derfor har vi i 2023 økt satsningen på rådgivningstjenester innen flere områder som er viktige for å ruste museene i møte med teknologisk og samfunnsmessig utvikling.

Innen temaene strategisk IT og informasjonssikkerhet lanserte vi følgende tjenester:

IT-leder fra KulturIT

Høsten 2023 lanserte vi rådgivningstjenesten IT-leder, og flere museer har nå tatt i bruk tjenesten. Et godt, strategisk arbeid med IT bygger oppunder museets oppgaver og tjener virksomhetens overordnede mål. Dette krever imidlertid både tid, kompetanse og helhetlig planlegging. I tillegg kan vanlige problemstillinger være:

- Hvordan forvalte eksisterende og nye tjenester og leverandører?
- Hvordan sikre gode og forankrede bestillinger, og oppfølging av avtaler?
- Hvordan sørge for at informasjonssikkerhet ivaretas i hele virksomheten?

Gjennom denne nye tjenesten går KulturIT inn i rollen som museets IT-leder og tar ansvar for en trygg og strukturert IT-ledelse. Dermed kan museet frigjøre tid og ressurser til sine kjerneoppgaver.

Virksomhetssikkerhet

Cyber-trusler er et økende problem. Uønskede IT-hendelser kan i verste fall ramme virksomhetens aktivitet og sikkerheten til digitale verdier og opplysninger. Gode rutiner og økt kompetanse er viktig for å forebygge slike hendelser.

Med tjenesten Virksomhetssikkerhet hjelper vi museet med å gå gjennom og styrke IT-sikkerheten i alle ledd – i IT-systemene og i organisasjonen som helhet. I prosessen er KulturIT prosjektleder, og i samarbeid utarbeider vi en tydelig policy og retningslinjer som museet kan jobbe etter. I oppstarten av prosjektet involveres ledere og andre nøkkelpersoner, og deretter følger opplæring av alle ansatte.

Øvrige rådgivningstjenester

KulturIT tilbyr rådgivning blant annet innen utforming og arbeid med nettsider, og kommunikasjon og produksjon av formidlingsinnhold i de ulike eKultur-løsningene.

I 2023 utførte vi slike tjenester i forbindelse med fornying av museumsnettsider. Vi tilbyr også rådgivning til museer som skal i gang med å lage formidlingsinnhold i virtuelle opplevelser – men også andre løsninger.

Kurs og kompetanseheving

Kurs- og kompetansehevingstilbud inngår i KulturITs rolle som digitalt kompetansesenter i sektoren, og vi opplever et kontinuerlig behov for dette hos museene.

KulturIT tilbyr ferdig utformede kurs- og workshop-pakker og skreddersydde opplegg internt ved museene. Vi er lydhøre for nye og endrede behov, både når det gjelder tema og format. I 2023 arbeidet vi blant annet med utvikling av digitale opplæringskonsepter, i tillegg til videreutvikling av fysiske kurs.

I 2023 avholdt vi en rekke fysiske kurs i de ulike eKultur-løsningene, blant annet våre faste Primus-kurs på flere brukernivåer. Vi utvidet tilbudet med kurs som fokuserer på innholdsproduksjon, målgrupper og hvordan nå ut med digitale tilbud man skaper i eKultur-løsningene. Vi opplever dette som et behov i museene. For første gang satte vi også opp et rent, heldags skrivekurs i KulturITs lokaler på Hamar, som fikk gode tilbakemeldinger. KulturIT skal støtte museene i god bruk av eKultur-løsninger og tjenester, og har interne ressurser med kompetanse innen tekst og digital fagkommunikasjon. Derfor ønsker vi å tilby skrivekurs som en del av kompetanseheving knyttet formidling i eKultur-løsninger – og andre oppgaver der museene har behov.

Også innen IT-systemer ble tilbudet påbegynt utvidet, med kurs i flere av Microsoft 365-programmer til museer som etterspør dette.

eKultur Akademi - plattform for e-læring

I 2023 fikk vi etablert e-læringsplattformen eKulturAkademi og innlemmet denne som en gratis applikasjon i eKultur-portalen. Målet er at alle museumsansatte i KulturIT-paraplyen skal få tilgang til denne – og at vi dermed kan nå ut til brukerne med relevant opplæring *når de trenger det*.

På plattformen vil museumsansatte finne brukerveiledninger, opplæringsvideoer samt andre tilbud og ressurser. Et utvidet tilbud av lettfattelige og digitale opplæringsressurser gir gevinst for bærekraft og for enklere bruk av eKultur-løsningene og sentrale kompetanseområder.

Plattformen Akademi er ennå ikke bredt lansert, men e-læringsressursene er gradvis tatt i bruk i prosjekter og for flere ulike formål. Dette var blant annet i moderniseringsprosjekt, distribusjon av IT-sikkerhetsinstruks og som brukerstøtte i onboarding til ny Primus-versjon og virtuelle opplevelser.

Satsningen på e-læringstilbud vil styrkes i fortsettelsen, både ved å bygge opp ressursbiblioteket og ved å gi tilgang til stadig flere museumsansatte.